

Warszawa, 23 kwietnia 2015

## List Otwarty do Organizatorów i Uczestników I Kongresu Muzealników Polskich

Szanowni Członkowie Komitetu Programowego, Organizatorzy oraz Uczestnicy I Kongresu Muzealników Polskich,

Koalicja Otwartej Edukacji to grupa polskich instytucji i organizacji pozarządowych, działających wspólnie na rzecz dostępności publicznych zasobów edukacji, kultury i nauki. Pragniemy wyrazić swoje uznanie dla działań Kongresu zmierzających do wzmacniania integracji polskiego środowiska muzealnego oraz wspierania tego sektora. Będąc głęboko przekonanymi o społecznej wadze muzeów popieramy ideę Kongresu i mamy nadzieję, że inicjatywa ta, będąca dobrym przykładem samoorganizacji środowiska, w partnerskiej relacji z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz innymi podmiotami władzy, przyczyni się do wdrożenia korzystnych zmian i kompleksowego wsparcia polskich muzeów oraz poprawy warunków pracy i możliwości rozwoju zawodowego ich pracowników i pracownic.

Z tego przekonania wyływa nasza potrzeba, aby w sposób otwarty zwrócić uwagę na kwestie, które wzbudziły nasze zaniepokojenie w procesie konsultacji projektów uchwał Kongresu, zwłaszcza projektu Uchwały nr 5 „o potrzebie wsparcia przez instytucje państwowe procesu cyfryzacji zbiorów polskich muzeów i społecznego udostępniania rezultatów cyfryzacji”. Współpracując z instytucjami sektora muzealnego oraz wspierając je merytorycznie, zdajemy sobie sprawę z wyzwań, jakie cyfryzacja zasobów muzealnych oraz ich udostępnianie stawia przed muzeami. Jednocześnie, uważamy, że procesy te umożliwiają muzeom realizowanie swojej misji w skali nie mającej dotąd precedensu w historii. Dlatego zgłoszone przez nas w toku konsultacji uwagi do Uchwały nr 5 wyływały z przekonania o konieczności zapewnienia społeczeństwu możliwie szerokiego dostępu do zdigitalizowanych zasobów dziedzictwa oraz przejrzystości przepisów prawa regulujących możliwe sposoby ich przetwarzania i ponownego wykorzystania.

Potrzeba zajęcia stanowiska w powyższej kwestii wynika nie tylko z dynamiki i rosnącej skali samego procesu cyfryzacji, ale także z nowych przepisów, które wkrótce mają zostać wdrożone do

polskiego prawa. W związku z nowelizacją Dyrektywy Unii Europejskiej w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dyrektywa 2003/98/WE, nowelizowana przez Dyrektywę 2013/37/WE), instytucje kultury stają przed koniecznością przyjęcia nowego podejścia do sposobu udostępniania swoich zdigitalizowanych zasobów. Jesteśmy przekonani, że implementacja Dyrektywy - wspierającej otwarte polityki udostępniania - przyczynić może się znacząco do zwiększenia dostępu do tych zasobów, a w perspektywie także umożliwić wykorzystanie w pełni ich potencjału.

Rozumiejąc niepokoje, jakie nieść ze sobą może implementacja Dyrektywy, wierzymy, że dostarczenie instytucjom muzealnym czytelny sygnał poparcia dla konkretnych rozwiązań przyczyni się do zwiększenia efektywności procesu adaptacji do nowych warunków. Uważamy, że jednomyślność, wypływająca z rzetelnej analizy merytorycznej, znacznie ułatwi muzeom poruszanie się w obszarze zagadnień prawnych związanych z cyfryzacją i udostępnianiem zasobów. Dlatego też, apelujemy o ponowne rozważenie naszych sugestii do Uchwały nr 5 „o potrzebie wsparcia przez instytucje państwowe procesu cyfryzacji zbiorów polskich muzeów i społecznego udostępniania rezultatów cyfryzacji”. Dotyczą one zgody co do dwóch zasadniczych kwestii:

1. cyfrowe odwzorowania muzealiów nie stanowią osobnego przedmiotu prawa autorskiego,
2. zasoby znajdujące się w Domenie Publicznej powinny być udostępniane w sposób otwarty, bez dodatkowych ograniczeń prawnych i technicznych

Obie powyższe kwestie pokrywają się ze stanowiskiem Komisji Europejskiej, odzwiedlonym w zaleceniach przedstawionych przez Europeang oraz rekomendacjach sieci COMMUNIA, a także efektami prac zespołu eksperckiego powołanego przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, zawartymi w broszurze "Prawne aspekty digitalizacji i udostępniania danych muzealnych przez internet". Obie kwestie stanowią podstawę dla otwartego dostępu do cyfrowych zbiorów muzealnych i powiązanych z nimi metadanych, które powinno być priorytetem finansowym w rządowych i samorządowych wieloletnich programach operacyjnych oraz w programach rozwoju społeczno-gospodarczego.

Zwracamy się z prośbą o uwzględnienie powyższych sugestii w uchwale nr 5 „o potrzebie wsparcia przez instytucje państwowe procesu cyfryzacji zbiorów polskich muzeów i społecznego udostępniania rezultatów cyfryzacji”. Jesteśmy przekonani, że wskazanie muzeom właściwej

ścieżki postępowania, spójnej z rekomendacjami prawodawców oraz Centrum Kompetencji ds. digitalizacji, przyczyni się nie tylko do skuteczniejszego wdrożenia nowych przepisów prawnych, ale także do wspierania rozwoju społecznego i gospodarczego. Jednocześnie, dostrzegamy potrzebę wsparcia merytorycznego i finansowego, niezbędnego dla właściwego i efektywnego wdrożenia wspomnianych zmian. Tym samym, zwracamy się z prośbą do Kongresu, by - zajmując jasne stanowisko w powyższych kwestiach - wspólnie z przedstawicielami polskich instytucji muzealnych oraz instytucji i organizacji wspierających sektor muzealny, a także niżej podpisanymi, zaapelować o zapewnienie muzeom koniecznego wsparcia oraz wypracowanie długofalowej, zrównoważonej polityki w tym zakresie.

Uchwała Kongresu reprezentującego polskie środowisko muzealne może skłonić Prawodawców, by w toku prac nad reformą prawa autorskiego uwzględnili rozwiązania ułatwiające muzeum swobodne udostępnianie zbiorów w internecie oraz - dzięki odpowiednim programom finansowym - wspierali tworzenie i rozwijanie infrastruktury niezbędnej do digitalizacji i udostępniania muzealiów oraz budowania kompetencji pracowników sektora.

Serdecznie zapraszamy polskie muzea do współpracy.

Z wyrazami szacunku, w imieniu Koalicji Otwartej Edukacji



Alek Tarkowski  
przewodniczący prezydium KOED